Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Jesusa Izagirre Esturo

Amorebieta-Etxano, Bizkaia (1928)

Aurkibidea

Biografia

Eubako Izagirre taberna-dendako alaba, “Pijon” ezizenez ezaguna zena. Aita bertakoa zuen eta ama Begoñan jaiotakoa, baina Arratian hazia. Gerra sasoian, milizianoek etxea errekisatu zieten eta Burtzeñara (Barakaldo) eta Karrantza aldera joan ziren ebakuatuta. Betidanik ibili izan da tabernako eta dendako beharretan 14-15 urte ezkeroztik, eta bertako kontuak oso ondo gogoratzen ditu. Bizartegia eta auzoko telefono bakarra ere zuten bertan. Erretiratu ostean joan zen auzo bereko Errekaldenera bizitzera, senarraren jaiotetxera. Lau seme-alaba izan zituen. AMO-048 grabaketan Zornotzako toponimiako ahozko eren berri ematen du.

Zintak

AMO-016

- **Proiektua**: Zornotzako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2011-03-10
- **Iraupena**: 64 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Eider

AMO-017

- **Proiektua**: Zornotzako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2011-03-10
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxazarra, Ainhoa

AMO-048

- **Proiektua**: Zornotzako toponimia
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Iruarrizaga, Rakel - Olabarri, Ane
- **Data**: 2007-09-19
- **Iraupena**: 78 min
- **Euskarria**: Audio digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane

- **Emalea**: Olabarri, Ane

Pasarteak

1. "San Pijon" jaiak

- **Erref**: AMO-016/002
- **Iraupena**: 0:02:39. **Hasi**: 00:03:11. **Bukatu**: 00:05:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:
Eubako jaiak zirenean, bizikleta-lasterketa antolatu zuten. Festa haien izena "San Pijon" izan zen, beraien tabernaren izena bezalaxe. Ordutik hona oraindik jarraitzen dute jai horiek.

2. Frankismoko giroa tabernan

- **Erref**: AMO-016/004
- **Iraupena**: 0:01:56. **Hasi**: 00:09:38. **Bukatu**: 00:11:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura

Laburpena:
Gerra ostean euskara galarazita zegoen, baina bezeroekin euskaraz egiten zuten tabernan. Herritar batzuek zigorra izan zuten frankismoan, ezin izaten zuten etxetik irten. Haietakoren bat tabernara joanez gero, norbaitek salatu egiten zuen. Bezeroekin oso gertuko tratua zeukaten lehen tabernan.

3. Jarrera irekia eta gertukoa tabernan

- **Erref**: AMO-016/005
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:11:34. **Bukatu**: 00:14:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:
Lehen bezeroekin oso gertuko harremana zeukaten. Alde askotako jendea etortzen zen tabernara. Aitak pentsamolde irekia zuen eta jarrera hura izaten ikasi zuen Jesusak. Gerra osteko giroaren oroitzapen ona du, salaketen kontua kenduta.

4. Eubako Pazkoak

- **Erref**: AMO-016/007
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:15:02. **Bukatu**: 00:16:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:
Eubako jaiak beraiek jarri zituzten martxan; baina lehenago Pazkoak ospatzen ziren Euban. Orduko giroa gogoan du.

5. Ermitarik ezean, meza non?

- **Erref**: AMO-016/010
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 00:19:54. **Bukatu**: 00:22:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Lehen mezarik ez zen izaten Euban, ez baitzegoen kanpoan mezarik emateko baimenik. San Antonio ermitara joaten ziren orduan mezara: denak batera oinez joaten ziren musikaren doinuan. Gerora, meza kanpoan emateko baimena lortu zutenean, Eubako frontoian ematen hasi ziren. Hasieran etortzen ziren apaizak aipatzen ditu.

6. Tabernako kontabilitatearen arduraduna

- **Erref**: AMO-016/011
- **Iraupena**: 0:00:57. **Hasi**: 00:22:00. **Bukatu**: 00:22:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Umetatik egin izan du lan tabernan, kontabilitatea eramateaz arduratu izan da.

7. Dendan saltzen zutena

- **Erref**: AMO-016/014
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:24:53. **Bukatu**: 00:26:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Dendan zer saltzen zuten azaltzen du: gailetak, ardoak, xaboia, olioa, ogia, sardina zaharrak, kafea, azukrea... Arraina eta haragia nondik ekartzen zuten azaltzen du.

Transkripzioa
-Zer egoten zan dendan?
-Ene! Danetik.

-Be bai?
-Dendan? A! e...
-Gaurko beste gauza?
-Ez, ene! Lelengotaz zuk pentsetan dozu oingo moduko... bueno, galletak eta ardauak eta likorrak eta horrek asko saltzen gaiñuzen. Ardaua beti saltzen zan asko. Baia zer esango dotsut, ba? hainbeste, oin dauen beste geuze horrek galletak-eta be Maria edo bizkotxo edo zera, baia oin dauz... Ez zan ez. Jaboie, ta orixoa, ta ogixe, ta horrek e... sardiñe zaharrak asko saltzen zien. Bueno, gerra ostien sardiñe zaharra...! Niri be asko gustetan jate, e! Ta oin, klaro, oin kapritxo bat da, oin karuei ei dauz. Eta orduen asko ba... hori, basarriko gauzie, basarrixe izen zan danak eta. Ta zer esango dotsut ba?
-Peskerie etorten zan?
- Kafie betik. Kafie eta azukerie eta horrek... basarrixe izen arren, asko gustetan zan kafie, e.
-Ta hori: arraiñe eukitteko, peskaterie etorten zan?
-Etorten zan astien baten edo. Bai, horrek bermeanak-eta etorten zien, bai, euren karro zerakaz edo. Ta okelie be Zorrontzatik karro baten etorten zan, okeliaz be bai ezetute dekot. Karnazerixe gero Euben ipini eurien, baia ariñau etorten zan karrotxuagaz –Raimundo-edo eukien izena pentsetan dot eta– saltzen.

8. Errazionamendu garaiko salmentak

- **Erref**: AMO-016/015
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:26:36. **Bukatu**: 00:28:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Errazionamendu garaian, ogia banatzen zuten dendan. Dendako janaria saltzeko, aita baserrietara joaten zen astoarekin. Abarkak ere saltzen zituzten dendan, Azpeititik ekartzen zituzten.

9. Kartutxoak saltzen zituztenekoa

- **Erref**: AMO-016/016
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:28:13. **Bukatu**: 00:30:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Polizia
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Ehizarako kartutxoak saltzen hasi ziren dendan eta asko saltzen zuten. Ehizarako zaletasun handia zegoen lehen; bezeroak ilara egiten egoten ziren denda parean. Hilero-hilero Zornotzako kuartelera joaten ziren zenbat kartutxo saltzen zuten berri ematera. Kuartela non zegoen azaltzen du.

10. Gizonen eta emakumeen ospakizunak

- **Erref**: AMO-016/019
- **Iraupena**: 0:00:37. **Hasi**: 00:33:45. **Bukatu**: 00:34:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Orduko ospakizunak aipatzen ditu: kinto-janak, ezkondu aurreko agurra... Gizonak etortzen ziren gehienbat tabernara, emakumeak gutxiago ibiltzen baitziren taberna-giroan.

11. Nesken eta mutilen ikasketak

- **Erref**: AMO-016/022
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:37:54. **Bukatu**: 00:38:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Emakumeek etxean egon behar zutela uste zuten familia gehienetan; horregatik, normalean mutilei ematen zitzaien ikasketak izateko aukera.

12. Txikiteoko ohiturak

- **Erref**: AMO-016/024
- **Iraupena**: 0:03:18. **Hasi**: 00:39:29. **Bukatu**: 00:42:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:
Astegunetan txikiteoan eta jokoan aritzen ziren gizonak tabernan. Txikiteoan ardo beltza edaten zuten normalean, baina baita kopak ere. Txikitoak edalontzi txiki sendotan zerbitzatzen ziren; gerora, ordea, baso finagoak erabiltzen zituzten. Orain bezalaxe, lehen ere asko edaten zuten gazteek.

13. Kafea saltzeko neurriak

- **Erref**: AMO-016/027
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:45:25. **Bukatu**: 00:46:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Kafea saltzeko neurriak aipatzen ditu.

14. Barraren atzeko emakumeak

- **Erref**: AMO-016/031
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:51:00. **Bukatu**: 00:51:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Gizonek ondo tratatzen zituzten tabernan lan egiten zuten emakumeak; lanak gogortu egiten zituen emakumeak.

15. Tabernan lehen abesten zirenak

- **Erref**: AMO-016/039
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 01:01:41. **Bukatu**: 01:03:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak

Laburpena:
Lehen tabernan abesteko ohitura handia zegoen. Orduko kantak aipatzen ditu.

Transkripzioa
-Baia kanteu, kanteu, zelako bozak eta! Lehenau be kantetan zan asko, asko, asko.
-Ta ze kantetan zan?
-Ba “Cara al sol “ ez. Beste batzuk atiek itxi, ta Gabon inguruen eitten gaiñun hori: “Eusko Gudariak gara…”. Baia horixe be ixilik-ixilik zertute, danak itxitte. Ta baten bat betik egoten zan ta esan doskun baten: “Ez dekozue arpeirik hori altu kanpoan abestuteko”. Ondiño hori esan, e! Baia barrutik, barruan sentitan gaiñune, ba, intimidadien ta lagunen artien eitten gaiñun. Gero kanpoztar asko sartu zan ta kanbixeu zan asko, e. Baia kanteu bai. Euskeraz ta. Kantak lehenaukoak jakin euriezan asko, asko.
-Ta bertsoak?
-Bertsoak be euskeraz. Badakizu, hori euskeraz eitten…
-Ta jentie trebie zan bertsotan? Abille zan?
-Bai, zera, asko-asko ez, baia urteten otsien ondo. Eran ezkero, ba, apur bet… Gu aittuek be ez gintzezan izen, baia barre eitten gaiñun, ze bata bestieri insultoa edo lo ke sea. Badakizu, holan izeten zan ta, ulie hartzen, ulie hartzen. Hasarre barik e, hasarre barik. Baia ulie hartzen izeten zan.

16. Bezero bati tabernako ateak itxi

- **Erref**: AMO-017/003
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:06:44. **Bukatu**: 00:07:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Bezero batek etxetik ez irteteko zigorra eduki zuen, politika kontuak zirela eta. Gauean Jesusaren tabernara joaten zen zerbait hartzera eta horregatik denuntzia eduki zuten. Gehiago ez etortzeko eskatu behar izan zion.

17. Lanerako amantala

- **Erref**: AMO-017/004
- **Iraupena**: 0:00:39. **Hasi**: 00:07:48. **Bukatu**: 00:08:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Tabernan denek erabiltzen zuten amantala lanerako. Aitak ez zuen ezer erabiltzen, gutxi ibiltzen zen sukaldean eta.

Transkripzioa
- Eta ze erropa ibiltzen zendun biherrerako?
- Ez, uniformerik ez, amantalak, amantalak eta...
- Goittik beherako amantala?
- Normala, amantala normala. Bai. Ta neskak be bai. Neskak be uniformerik ez zeurien ibiltten ez, ez, amantalak.
- Eta zeure aittek?
- Ezta, ez...
- Amantala?
- Ez, bapez. Ez, harek ez auen... Barruen koziñan, bai.
- Karo, baiña koziñarako zeozer biheko eban.
- Ez, ez, koziñen be... baia amak gehixao eitten euen. Berak koziñeru bai, baia... ez.

18. Razioak: bakailaoa, gazta, sardina-zaharrak

- **Erref**: AMO-017/005
- **Iraupena**: 0:00:26. **Hasi**: 00:08:27. **Bukatu**: 00:08:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Lehen razioak jartzen zituzten: bakailaoa, gazta eta sardina-zaharrak. Gero hasi ziren pintxoak egiten.

19. Inguruan fabrika, eskola eta kooperatiba

- **Erref**: AMO-017/006
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:08:53. **Bukatu**: 00:10:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:
San Migelen eta San Antonion egon ziren bolatokiak. Lehiaketak ere egiten zituzten bertan. Euren tabernaren ondoan ez zegoen lekurik. Frontoia egiteko ere, bertan zegoen etxe bat bota behar izan zuten. Fabrika bat, eskola eta kooperatiba ere egon ziren bertan.

20. Barberia eta ile-apaindegiak auzoan

- **Erref**: AMO-017/008
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:10:26. **Bukatu**: 00:11:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Barberia ere egon zen etxe ondoko lokal batean. Andreentzako ile-apaindegia, ostera, fabrikaren gainean egon zen. San Antonion ere bazegoen ile-apaindegia.

21. Durangorako joera

- **Erref**: AMO-017/010
- **Iraupena**: 0:00:39. **Hasi**: 00:12:05. **Bukatu**: 00:12:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:
Eubatik joera handia izan dute Durangorako, josten ikasten joateko, esaterako. Hala ere, hurbilago daukate Zornotza.

22. Euren denda errazionamendu denda

- **Erref**: AMO-017/011
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 00:12:44. **Bukatu**: 00:14:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Euren denda errazionamendu denda izan zen. Bezeroak libretarekin joaten zitzaizkien eta handik zerbitzatzen zitzaien. Jateko gutxi zegoen banatzeko eta horregatik estraperloan ibili behar izaten zuten.

23. Soldaduek denda eta taberna hartu

- **Erref**: AMO-017/012
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 00:14:28. **Bukatu**: 00:16:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Bermeon eta Durangon gerra sartu zenean, denda itxi eta ebakuatuta irten ziren Karrantzara. Irten orduko milizianoek denda eta taberna hartu zituzten. Etorri zirenean dena hutsik topatu zuten, baina apurka-apurka aurrera egin zuten.

24. Alkate gogorra gerra ostean

- **Erref**: AMO-017/013
- **Iraupena**: 0:00:42. **Hasi**: 00:16:27. **Bukatu**: 00:17:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Aita ezkutatuta ibili zen gerra ostean. Orduan alkate gogorra eduki zuten Zornotzan eta jendea fusilatu ere egiten zuten. Gero, beste alkate bat sartu zen eta harekin lasaiago ibili zen aita.

25. Ebakuazioan Karrantzako etxe batean

- **Erref**: AMO-017/014
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:17:09. **Bukatu**: 00:19:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian

Laburpena:
Ebakuazioan kamioi batean joan ziren Karrantzara, dendako gauzak ere bertan sartuta. Karrantzan, etxe batean egon ziren eta bertako ugazabari dendako jeneroa ematen zioten baserriko produktuen truke.

26. Erromeria San Antonioko bolatokian

- **Erref**: AMO-017/017
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:22:05. **Bukatu**: 00:23:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Erromeria San Antonioko bolatokian edukitzen zuten: akordeoia eta panderoa. Mutilak izaten ziren ordaindu behar izaten zutenak, neskak ez. Hamabost bat urterekin hasten ziren erromeriara joaten.

27. Tabakoa estraperloan saltzen zuen

- **Erref**: AMO-017/019
- **Iraupena**: 0:03:58. **Hasi**: 00:24:27. **Bukatu**: 00:28:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Tabakoa eta puruak ere saltzen zituzten tabernan. Tabakoa estraperloan saltzen zuten sasoi batean. Behin denuntzia jaso zuen Jesusak eta isuna ordaindu behar izan zuen.

28. Tabako landareak soroetan

- **Erref**: AMO-017/021
- **Iraupena**: 0:00:44. **Hasi**: 00:28:55. **Bukatu**: 00:29:39
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Bizioak

Laburpena:
Aitaginarrebak tabakoa landatzen zuen inguruko soroetan. Gero saldu egiten zuten.

Transkripzioa
- Eta tabakoa erein eitten zan hemen, parajin?
- Bai, eitten eurien hemen soloetan be, nire gizonan aittek-eta, tabako landarie zertzen eurien, bai. Entzunde dekot. Eta… Baia nik ez neuen [ikusten]… baserrire ez neuen urtetan, baia entzunde dekot hartzen zala. Ta gero erueten eurien Durangora edo ez dakit nora, edo zerera, Donostire edo, zer horretara tabakalerixetara ta. Ez dakit zelan funtzionetan euen, baia badakitt soloan hartzen zana, bai.

29. Lapurrak tabernan

- **Erref**: AMO-017/024
- **Iraupena**: 0:00:49. **Hasi**: 00:31:12. **Bukatu**: 00:32:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Behin, lapurrak tabernara sartzeko puntuan harrapatu zituen Jesusak.

30. Gerratik bueltan etxea hutsik

- **Erref**: AMO-017/026
- **Iraupena**: 0:02:09. **Hasi**: 00:32:58. **Bukatu**: 00:35:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Gerratik bueltatu zirenean, etxea hutsik topatu zuten. Aurrera egiteko, taberna jarri zuten martxan berriro eta auzokoak koltxoiak utzi zizkien lo egiteko lekua eduki zezaten.

31. Gerra ostean lapurreta asko

- **Erref**: AMO-017/027
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 00:35:07. **Bukatu**: 00:37:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerraostea gogorra izan zen, jatekoa ere eskasa zen eta. Gosea zuten askok ostu egiten zuten. Geltokian zeuden apeak ere eraman egiten zituzten etxean su egiteko. Baserrikoek hobeto egin zuten aurrera.

32. Tabernako bezeroak inguruko fabriketakoak

- **Erref**: AMO-017/029
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:37:56. **Bukatu**: 00:39:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ekonomia eta industria » Boom industriala

Laburpena:
Inguruko industria hasi zenean eduki zuten bezero gehien tabernan. Sasoi batean, Agriara ere eramaten zuten bazkaria tabernatik.

33. Jesusa fededun handia

- **Erref**: AMO-017/031
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:39:55. **Bukatu**: 00:42:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Aita fededun handia izan zen, domekero joaten zen San Antoniora meza entzutera. Jesusa ere txikitatik izan da fededun: gaztetan Hijas de María taldean ibili zen eta gero Pasionistekin. Orain ere aita Martzelekin ibiltzen da laguntzen.

34. Inauteri sasoian "baso-koipetsu"

- **Erref**: AMO-017/033
- **Iraupena**: 0:01:56. **Hasi**: 00:44:01. **Bukatu**: 00:45:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak

Laburpena:
Inauteriak ere ospatzen zituzten, gutxi asko. Sasoi horretan txitxi burruntzia, "baso-koipetsu", egiten zuten gazteek. Etxean tostadak prestatzen zituzten.

35. Tostadak eta txerri-hankak Kandelarion

- **Erref**: AMO-017/034
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:45:57. **Bukatu**: 00:47:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Kandelario Eguna

Laburpena:
Lehen, Kandelario egunean tostadak prestatzen zituzten eta baita txerri-hankak ere. Egun horretan kandelak bedeinkatzen zituzten elizan.

36. "Kandelerixo, lerixo, hatxak ure darixo"

- **Erref**: AMO-017/035
- **Iraupena**: 0:00:48. **Hasi**: 00:47:10. **Bukatu**: 00:47:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak
- Aisia » Jai-giroa » Kandelario Eguna

Laburpena:
Kandelario egunean honela abesten zuten: "Kandelerixo, lerixo, hatxak ure darixo, errotiak urune, gora kandelerixo egune!"

37. Kordoi bedeinkatua San Blas egunean

- **Erref**: AMO-017/036
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:47:58. **Bukatu**: 00:49:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » San Blas
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:
Beti jarri izan dute kordoi bedeinkatua San Blas egunean. Bederatzi egunean edukitzen dute aldean eta gero erre egiten da. Trenez ere joan izan da inoiz Abadiñora.

38. Merkantzien garraioa trenez

- **Erref**: AMO-017/037
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:49:07. **Bukatu**: 00:50:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:
Eubako geltokian behargin bi egon ziren. Apeak eta harrobiko harriak kargatzen zituzten merkantzietako trenetan. Orduan dena garraiatzen zuten trenez, kamioiak gero etorri ziren eta.

39. "San Juanetako portaletaña" eta "San Juan, San Juan, bixamonez" kantak

- **Erref**: AMO-017/039
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:50:44. **Bukatu**: 00:52:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak
- Aisia » Jai-giroa » San Juan

Laburpena:
San Juan bezperan sua egiten dute eta horrela kantatzen dute: "San Juanetako portaletaña, zapatu arratsaldean, hamalau atso tronpeta joten, motrillu baten gaiñian. Orra, orra, orra, San Juanera, jantzan egingo dogu ifarraldera. Orra, orra, San Juanera goaz gu!". Beste abesti bat ere badaki: "San Juan, San Juan, bixamonez, gure soloan lapurrik bez, zaporik bez, sugerik bez, badago, badago erre deittez!"

40. Hiketan egitea bekatu

- **Erref**: AMO-017/041
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:54:57. **Bukatu**: 00:56:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Aitak hiketan berba egitea bekatua zela esaten zien. Zaharrei berori egon behar zitzaiela esaten zuen eta gainontzekoei zuka.

41. Zornotzan auzorik auzo aldatzen da euskara

- **Erref**: AMO-017/043
- **Iraupena**: 0:02:32. **Hasi**: 00:57:28. **Bukatu**: 01:00:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Eubatik Bernara euskara aldatu egiten da. Zornotzakoekin ere aldea nabaritzen dute, txikia bada ere. San Migelen eta Autzagane aldean Eubako euskara bera egiten dute. Boroan, ostera, Lemoako kutsua nabaritzen zaie.

Transkripzioa
- Zuk igertzen dozu diferentzirik Eubako berbetatik Zorrontzako beste auzune batzutara?
- Bai, diferentzixe bai. Hemendik eta Bernara be bai. Han itten daurie “ni banoa” ta […] esaten daurie “ni banue”. Edo holan… [“due”]. Ta beittu e, dauz kilometro bi bakarrik. Eta Zorrontzara be ba apurtxu bat diferentzitxua dekie. Igual e, zelan esango dotsut /esangoitzut/ ba? Berba gitxi da iguala, baia… Eubeko Eube-Eubekoa…
- Ta Boroa ta San Migel eta…?
- Bai, San Migelek eta guk betik, San Migelek eta guk euskera bardiñe.
- Ta San Bartolome, Autzagane, Boroa…?
- Nik pentsetan dot bardin. Boroan be apurtxu bat akabekerie diferentetxuau edo. Lemoatarra-edo hartzen deurie, bai. Ta hamen be askok –Euben bizi arren– Durangoko hori -ue, “astue” edo –guk “astoa” ezta?– “astue” edo. Dauz etxe batzuk, Euben izin arren, euren gurasoak izen direnez hango Durango aldeko hortik… Ze Durangon eitten da hori, “astue” edo “[banue]”. Ta, ostearrean, itten daurie hiketa edo polittau eitten daurie [honekin] neskak…
- Bai, ezta?
- Bai, [hiketa asko]. Itten daurie.
- Ba, bueno, ba eskerrik asko, Jesusa.
- Zeuri be bai.
- Hemen egongo zara [...]
- Ondo pasa.
- Hemen egongo zara beste zornotzar batzukaz batera, eta… bueno, zure permisoagaz, ba, hamen egongo diez zure kontuek.
- Bai, eskerrik asko.
- Zeuri, zeuri.

42. "Pijon" jatetxean jaioa

- **Erref**: AMO-048/003
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:01:10. **Bukatu**: 00:02:34
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
"Pijon" jatetxea zegoen etxeak Zepamendi zeukan izena aurretik. Han jaio zen bera. Etxeak hiru bizitza zeuzkan, bi goian eta behean beste bat. Tabernari hasieran Izagirre jarri zioten izena, baina herriak jarritako izena zen "Pijon" eta hala deitzen zioten denek.

43. "San Pijon" jaien hasiera

- **Erref**: AMO-048/004
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:02:34. **Bukatu**: 00:04:24
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:
Herriak jarri zion "Pijon" izena euren tabernari. Jaiak antolatzeko gunea ere huraxe izaten zen eta berari ematen zioten jaien egitaraua prestatzeko ardura. Auzokoak euskal giroko jaiak antolatzen hasi ziren, "San Pijon" izendatuta. Francoren sasoian Udaleko idazkariarekin izandako tira-birak.

44. Denetarik saltzen zen "Pijon" taberna-dendan

- **Erref**: AMO-048/005
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:04:24. **Bukatu**: 00:05:36
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Pijon taberna zegoen etxeak ez zuen lur-sailik. Auzoan beste taberna bat ere bazegoen. Pijon tabernak denda gisa ere funtzionatzen zuen eta denetarik edukitzen zuten: elikagaiak, ongarriak... Jatetxean hasieran jangela txiki bat zuten; gerora, handitu egin zuten trenbideko lurrak erosita.

45. Euba auzoko toponimia: eraikinak

- **Erref**: AMO-048/008
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:09:10. **Bukatu**: 00:11:23
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Gaur egun etxe asko daude Euba auzoan, baina berriak dira. Garai batean lau etxe zeuden: Zepamendi, Eubazarra, sindikatua edo "cooperativa agrícola" eta "Bernardiñena" esaten ziotena. Beraiek Zepamendiren ondoan etxe berria egin zuten gero. Handik gertu fabrika eta eskola. "Turbiñie".

46. Arkotxaerrotako erreka

- **Erref**: AMO-048/010
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 00:11:28. **Bukatu**: 00:13:06
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:
Arkotxaerrota ingurutik errekatxo bat joaten da Ibaizabalera. Errota, presa. Galduta dago orain.

47. Arkotxa-Bediagako toponimia

- **Erref**: AMO-048/011
- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 00:13:06. **Bukatu**: 00:16:02
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Bediaga aldera metal-ura zuen iturri bat zegoen. Eubakoak ere joaten ziren. Arkotxa-Bediaga San Bizente auzoa direla dio, San Bizente ermita dagoelako bertan. Inguruetako etxe eta eraikinak. Handik gora Belatxikieta.

48. Bernagoitia inguruko topomimia: eraikinen izenak I

- **Erref**: AMO-048/012
- **Iraupena**: 0:02:32. **Hasi**: 00:16:02. **Bukatu**: 00:18:34
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Bernagoitiko kaminoa. Sindikatua. Bernagoitia inguruko etxebizitzen izenak. Astorekaren etxeak. Arratiako Zugazabeitiatarren etxeak.

49. Bernagoitia inguruko topomimia: eraikinen izenak II

- **Erref**: AMO-048/014
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:19:09. **Bukatu**: 00:20:19
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Bernagoitiko eliza, San Migel. San Isidro jaiak ospatzen dituzte. Abadetxea. Inguruetako beste etxe batzuen izenak.

50. "Sociedad deportiva Gainzorrotz"

- **Erref**: AMO-048/019
- **Iraupena**: 0:00:49. **Hasi**: 00:23:30. **Bukatu**: 00:24:19
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:
Belatxikieta eta Gainzorrotz mendiak. Frankismo sasoian Pijon tabernan elkartea sortu zuten: "Sociedad deportiva Gainzorrotz". Euskarazko izena zelako denuntzia jarri zieten eta gero "Peña Carmelo" jarri zuten, onarpena lortu ahal izateko.

51. Karpoena, Belatxikietan

- **Erref**: AMO-048/020
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:24:19. **Bukatu**: 00:25:13
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Garai batean Belatxikietan baserri bakarra zegoen: Karpoena. Jendeak gaitzizena zela uste izaten du, baina Polikarpo zen hango bizilagunaren izena.

52. Euba-San Antonio inguruko toponimia

- **Erref**: AMO-048/023
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:26:56. **Bukatu**: 00:28:41
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Lanbideak » Trenbideko langileak

Laburpena:
Euba-San Antonio inguruko toponimia: Goikoetxe, Taloena, Egurbide eta Kimera. Hango bizilagunak Eubara joango zirela geltokira uste du. Kimeran, gainera, trenbideetan lanean jardun duten hiru belaunaldi ezagutu ditu. Garai

batean dena eskuz egiten zen trenbideetan, baina gaur egun dena makinarekin.

53. Bernabeitia inguruko toponimia

- **Erref**: AMO-048/025
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 00:29:25. **Bukatu**: 00:30:56
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Bernagoitia eta Bernabeitia auzoen artean Zabala ("Zabale") auzunea. Bernabeitian zerrategia zegoen. Lau etxebizitza zeuden.

54. Bernan kobrezko galdarak egiten zituzten

- **Erref**: AMO-048/027
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:31:47. **Bukatu**: 00:33:08
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Bizkaiko lantegiak » Durangaldeko lantegiak

Laburpena:
Berna auzoan presa bat dago. Olakoa esan zitzaion. Garai batean kobrezko galdarak egiten zituzten ola edo lantegi bat zegoen. Ondoan, Txosna; taberna zegoen bertan.

55. Berna-Euba inguruko toponimia: eraikinak

- **Erref**: AMO-048/029
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:33:19. **Bukatu**: 00:35:41
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Berna auzoko toponimia, eraikuntzak: Zearrena ("Zigerrena"), Bideondo (gerora egindakoa), errota. Euba alderantz Lux-May lantegia. Garai batean "Kamiñeruena" etxea zegoen eta kamineroa bizi zen bertan. Gerra sasoian etxea erre zioten eta preso sartu zuten. Bernatik Eubara bitarteko eraikinak.

56. Euban esnea erosi eta Bilbon saldu

- **Erref**: AMO-048/032
- **Iraupena**: 0:00:26. **Hasi**: 00:39:58. **Bukatu**: 00:40:24
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Saratsu auzoko Arruabarrena izan zen berak ezagutu zuen lehen "letxeroa". Esneak Eubara eramaten zituzten, hark erosi egiten zituen eta gero Bilbon saldu.

57. Errekan harrapatutako karramarroekin askaria

- **Erref**: AMO-048/036
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:47:07. **Bukatu**: 00:48:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Zamalloa auzoko etxeen izenak. "Berrioerrota"tik (Errotazarra) pasatzen zen erreka Ibaizabalera sartzen zen. Kutsadurarik gabe garbi egoten zen eta karramarroak harrapatzera joaten ziren. Gero merienda egiten zuten karramarroekin.

58. Erkolesko zubipeko iturria

- **Erref**: AMO-048/040
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:50:05. **Bukatu**: 00:51:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Lanbideak » Trenbideko langileak

Laburpena:
Euban Zubizarraren azpian iturria zeukaten. Geltokiko errailtzainak kanpotarrei esaten zien zubipeko iturrira joateko ura edatera eta ez zirela gehiago Eubatik joango. Inguruko errotak: Arkotxaerrota eta Errotazarra.

59. San Antonio auzoko toponimia: eraikinen izenak

- **Erref**: AMO-048/049
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:58:56. **Bukatu**: 01:01:13
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
San Antonio auzoko eraikinen izenak: "Juliren tabernie", "Erreruena", eliza... Ondoan "Pontxeria" auzunea. Handik gora Kimera. Keriketena eta Malespera.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-05

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com